

بحث عدالت اجتماعی

(مصاحبه با دکتر قادری، نماینده مجلس شورای اسلامی)

اشاره:

دکتر جعفر قادری متولد سال ۱۳۴۳ در شهرستان لامرد است که ریاست دانشگاه پیام نور شیراز، شهردار شیراز، عضو شورای شهر شیراز، معاونت فرمانداری و عضویت هیئت علمی دانشگاه شیراز را در پرونده خود دارد. دکتر قادری دارای مدرک دکترا در رشته اقتصاد شهری و منطقه‌ای از دانشگاه تربیت مدرس است که در انتخابات هشتمین دوره مجلس شورای اسلامی در اسفند ۱۳۸۶ به عنوان کاندیدای شهر شیراز وارد عرصه رقابت شد و پس از کسب آراء لازم توانست وارد خانه ملت شود. با توجه به تخصص و تجربه دکتر قادری که بیشتر در زمینه اقتصاد است وی هم‌اکنون در کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات مجلس فعالیت می‌کند. مصاحبه‌ای با ایشان انجام داده ایم که در پی می‌آید.

حضور: ضمن تشکر، پیشنهاد می‌کنم در ابتدا قدری در باره ذهنیت و اندیشه خودتان

نسبت به شخصیت، اندیشه‌ها و عملکرد امام خمینی بیان بفرمایید.

آقای دکتر جعفر قادری: حضرت امام خمینی (س) در بین افراد غیر معصوم، شخصیت

بی‌بدیلی است که تاریخ کمتر به خود چنین شخصیتی دیده است و در آینده نیز کمتر خواهد دید.

امام دارای یک شخصیت چند بعدی بود و از هر بعد که نگاه کنید از جمله تسلط به مسائل دینی،

سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و مسائل روز یک شخصیت منحصر به فرد است. همچنین امام از نظر خودسازی و رابطه خود با خدا منحصر به فرد بود. از خود گذشتن و به خدا پیوستن، ایثارگری‌هایی که حضرت امام داشت و خلاصه تمام کمالاتی را که در امام وجود داشت در کمتر کسی می‌توان سراغ گرفت. نهایتاً اینکه چنین شخصیتی کاری که انجام داد یک نقطه عطف در تاریخ بشریت است.

حضور: به نظر شما مهمترین تحولاتی که بر اثر نهضت امام خمینی بوجود آمد چیست؟
دکتر قادری: امام خمینی جهت تاریخ را عوض کرد و سرعت تحولات تاریخی را بیشتر کرد. بسیاری از حرکت‌ها در ایران و کل جهان بعد از قیام و انقلابی که به رهبری حضرت امام سازماندهی شد تغییر کرد. شما نمی‌توانید هیچ نهضت و قیامی را به جز قیام انبیاء الهی که حرکت امام هم در همان راستا بود پیدا کنید که تا این اندازه تاثیرگذار بوده باشد و بر روی حرکت‌های بعدی در سایر جوامع موثر بوده باشد. بنیانی که امام گذاشت امروزه به عنوان شجره طیبه‌ای است که شاخ و برگ‌های آن در همه ابعاد و زوایا گسترش یافته و دارای ابعاد جهانی شده و مایه امیدواری مردم کشورهای مختلف است. در کشور خودمان نیز تغییرات زیادی ایجاد کرده است. تغییرات صورت گرفته در کشور خودمان صرفاً معطوف به مسائل مادی نبوده ولی در زمینه‌های مادی هم بسیاری از شاخص‌ها را تغییر داده است.

حضور: به سالگرد پیروزی پرشکوه انقلاب اسلامی نزدیک می‌شویم. بعد از گذشت بیش از سه دهه از این پیروزی بزرگ و تحلیل‌های فراوانی که در باره آن صورت گرفته در مجموع نقش امام خمینی را در شکل‌گیری و پیروزی انقلاب اسلامی چگونه ارزیابی می‌کنید؟
دکتر قادری: طبعاً در هر انقلاب و تحول اجتماعی عوامل متعددی نقش دارند که مطالب فراوانی در این زمینه مطرح شده است. در کشور ما یکی از مهمترین عوامل، دین‌انسان‌ساز اسلام است. عامل مهم دیگر مردم معتقد به دیانت و عامل سوم رهبری است. اگر دینی مانند اسلام که

□ حضرت امام خمینی(س) در بین افراد غیر معصوم، شخصیت بی بدیلی است که تاریخ کمتر به خود چنین شخصیتی دیده است

□ الگوهای اقتصادی مناسب باید از دیدگاههای حضرت امام استخراج و به مدل‌های اقتصادی تبدیل شود

حرکت دهنده و جهت دهنده می‌باشد وجود داشته باشد و مردمی هم معتقد و تابع وجود داشته باشند که حاضر باشند ایثارگری از خودشان نشان دهند ولی رهبری بصیر، دوراندیش، آگاه و اهل از خود گذشتگی وجود نداشته باشد انقلاب شکل نمی‌گیرد. به نظر من اگر شخصیتی مانند امام خمینی وجود نداشت قطعاً ما به این پیروزی‌ها دست پیدا نمی‌کردیم. هر کدام از سه عامل ذکر شده در جای خودشان موثر هستند که نقش رهبری انقلاب اسلامی اگر از دو عامل دیگر مهمتر نباشد اهمیت آن قطعاً کمتر از آن‌دو نخواهد بود.

حضور: به نظر شما نمایندگان مجلس هشتم در مجموع تا چه اندازه با شخصیت و

محورهای فکری امام خمینی آشنا هستند؟

دکتر قادری: با توجه به اینکه نمایندگان مجلس هشتم به جریان اصولگرایی نزدیک هستند و

این مجلس صبغه اصولگرایی پررنگ‌تری در مقایسه با مجالس قبلی دارد افرادی که در این طیف

و این مجموعه قرار دارند افرادی نیستند که فی‌البداهه وارد این جریان شده باشند بلکه اکثراً افرادی هستند که در عرصه‌های مختلفی حضور داشته‌اند و با ایده‌ها، آرمان‌ها، اهداف، جهت‌گیری‌ها و سمت و سوهای حضرت امام و اندیشه‌های بنیانگذار جمهوری اسلامی آشنایی دارند. این آشنایی آنها را با امام می‌توانید در جهت‌گیری‌هایشان مشاهده کنید. ممکن است بی‌توجهی‌ها و غفلت‌هایی وجود داشته باشد و آن طور که باید و شاید برخی افراد با امام آشنا نباشند و کاستی‌هایی در رابطه با آشنایی با اندیشه‌های امام وجود داشته باشد اما آن چیزی را که می‌توان با صراحت بیان کرد این است که اکثر نمایندگان مجلس یک شناخت نسبی از ایده‌ها و افکار امام و زوایای فکری ایشان دارند.

حضور: با توجه به اینکه جنابعالی در حوزه اقتصاد در دانشگاه به عنوان مدرس فعالیت داشته‌اید و در این عرصه مطالعات زیادی داشته‌اید تحلیل شما از دیدگاه‌های اقتصادی امام چیست و فکر می‌کنید اجرای دیدگاه‌های اقتصادی امام تا چه اندازه می‌تواند به بحث عدالت محوری در جامعه کنونی ما کمک کند؟

دکتر قادری: دیدگاه‌های اقتصادی حضرت امام نشأت گرفته از دیدگاه‌های اقتصادی اسلام است. در مسائل اقتصادی اسلامی اینگونه نیست که فقط بخواهیم اقتصاد را زیربنا بدانیم و همه موضوعات را به مسائل اقتصادی معطوف کنیم یا از طرفی دیگر بخواهیم نقش مسائل اقتصادی را در تغییر و تحولات اجتماعی، سیاسی و مذهبی نادیده بگیریم. ما معتقد هستیم که مسائل اقتصادی جایگاه و اهمیت خودش را دارد و هیچ کس نمی‌تواند مسائل اقتصادی را نادیده بگیرد. اما از آن طرف ما دیدگاه‌های کمونیستی و سوسیالیستی را قبول نداریم که هر چیزی را برای اقتصاد بخواهیم و قصد داشته باشیم که از همه عوامل به عنوان یک ابزار برای اقتصاد استفاده کنیم. البته هنوز چارچوب‌ها و الگوهای اقتصادی در جامعه ایران تحت عنوان مدل و الگو تعیین و ترسیم نشده است ولی به هر حال آن کلتی که ما از دیدگاه‌های اقتصادی امام می‌دانیم این است که صرفاً بحث رشد اقتصادی و ارتقای شاخص‌های کمی برای ما مهم نیست. اینکه فقط بخواهیم

اشتغال ایجاد کنیم، فقط در آمد ایجاد کنیم و سطح امکانات و رفاهیات جامعه را بالا ببریم، در عین حال که این شاخص‌های اقتصادی مهم است اما بحث عدالت اجتماعی مهمتر است. آیا حداقل‌ها برای همه اقشار جامعه تامین شده است؟ آیا زمینه بروز خلاقیت‌ها، استعدادها و توانمندی‌های افراد فراهم شده است؟ آیا می‌توانیم همه افرادی که توانمندی‌های لازم را دارند امیدوار کنیم که زمینه برای بروز استعدادهایشان وجود دارد؟ آیا توانسته‌ایم زمینه مشارکت اقتصادی را برای همه افراد جامعه فراهم کنیم. آیا در جامعه ما شرایطی به وجود آمده است که در عین حال که هر فردی از حداقل‌ها برخوردار است متناسب با سعی و تلاش خود از مواهب اقتصادی جامعه بهره‌مند شود؟ این موضوعات مسائل بسیار مهمی است که از دیدگاه‌های حضرت امام برداشت می‌شود.

آن چیزی که الان در کشور ما آن را دنبال می‌کنیم بحث الگوهای اسلامی ایرانی پیشرفت است. بنابراین آن مدل‌هایی که در چهارچوب نظام‌های شرقی و غربی تا به حال وجود داشته و فقط در همان کشورها جوابگو می‌باشد و حتی در بسیاری از موارد آن الگوها در همان کشورهای غربی و شرقی هم جوابگو نیست. طبیعی است که این الگوها نمی‌تواند در جامعه ما کاربرد داشته باشد و مورد استفاده قرار گیرد. فرضیات این الگوها و مدل رفتاری انسان‌ها، استراتژی‌ها و اهداف آن کاملاً با جوامع مانند ایران متفاوت است و این گونه مدل‌ها نمی‌تواند در جامعه ما کارکرد مطلوب را داشته باشد. من معتقد هستم که الگوهای اقتصادی مناسب باید از دیدگاه‌های حضرت امام استخراج شود و به مدل‌های اقتصادی تبدیل شود، مدل‌هایی که بتواند به خوبی واقعیت‌های جامعه ما را تبیین و ترسیم کند و ما با استفاده از این مدل‌ها بتوانیم آینده اقتصادی خودمان را پیش‌بینی کنیم.

ما معتقد هستیم که اسلام دین کاملی است. اسلام دینی است که به تمام ابعاد و زوایای انسان‌ها توجه کرده و توجه آن از نوع توجه به فطرت انسان‌هاست. از آنجا که فطرت انسان‌ها در تمام نقاط جهان با هم تفاوتی ندارد و یک موضوع که برای یک فرد در ایران دارای ارزش است همان موضوع برای فرد دیگر در سایر کشورها هم دارای ارزش خواهد بود. اسلام به نیازهای فطری انسان‌ها توجه ویژه‌ای دارد. وظیفه ما این است که این چارچوب‌ها را در قالب مدل و

الگوهای تعریف شده تنظیم کنیم و زمینه را برای طراحی یک مدل اسلامی و مبتنی بر توانمندی‌ها و ظرفیت‌های کشور خودمان تدوین کنیم. اگر چارچوب‌های این مدل تبیین شود و این مدل با خواستگاه اسلامی طراحی شود در کشورهای دیگر هم می‌تواند منطبق با توانمندی‌ها و ظرفیت‌های آنها بومی‌سازی شود و مورد استفاده قرار گیرد. این مدل که برخواسته از دیدگاه‌های اسلامی و منویات امام خمینی و سایر بزرگان دین اسلام است در صورتی که به توانمندی‌های سایر کشورها و مقتضیات آنها توجه کند می‌تواند منطبق با شرایط آنها نیز مورد استفاده واقع شود.

چارچوب‌های فکری امام در زمینه اقتصاد کاملاً مشخص است ولی متأسفانه در این خصوص خیلی کار نشده است. یعنی نظرات اقتصادی حضرت امام به طور کامل تبیین نشده است. محورهای فکری امام در بحث اقتصاد نشأت گرفته از اقتصاد اسلامی است و می‌تواند به عنوان یک مدل اقتصادی کاربردی شود و این مدل می‌تواند قدرت تبیین و پیش‌بینی داشته باشد.

حضور: به نظر جناب‌عالی عدالت‌محوری در اندیشه‌ها و محورهای فکری امام خمینی چه جایگاهی دارد و امام تا چه اندازه به توزیع عادلانه ثروت در جامعه توجه داشته‌اند؟

دکتر قادری: در این زمینه اشاره کردم. حضرت امام بارها در صحبت‌هایشان بر عدالت اجتماعی تأکید کرده‌اند که حداقل‌ها باید برای مناطق مختلف جغرافیایی کشور تامین شود. پاسخگویی به حداقل انتظارات مردم و پاسخگویی به حداقل نیازهای افراد برای گروه‌ها و دهک‌های پایین درآمدی جامعه، همیشه مورد تأکید حضرت امام بوده است. سعی و تلاش ما، در مجلس هشتم بر این بوده که در تدوین برنامه‌ها، تدوین طرح‌ها و تصویب لوایح بستری فراهم شود که بحث عدالت اجتماعی در بین مناطق مختلف و در بین گروه‌های مختلف درآمدی جامعه جدی گرفته شود. اگر مناطق مختلف کشور به حداقل‌های مورد نظر خودشان برسند و زمینه برای رشد و شکوفایی استعدادهای مناطق مختلف فراهم شود قطعاً این زمینه و راندمان را برای شکوفایی اقتصاد فراهم می‌کند. اگر زمینه رشد و بروز خلاقیت برای گروه‌های کم‌درآمد جامعه که نوعاً افراد بانگیزه‌ای هم هستند فراهم شود خودشان کمک می‌کنند که زمینه رشد و توسعه

□ مجلس در عرصه نظارت باید نقش قوی تری داشته باشد و با اشکالاتی که در جامعه وجود دارد باید با قدرت و قوت بیشتری برخورد کند

□ اگر کسی بخواهد با اشکالات دیگران برخورد کند نباید خودش را در معرض اتهام قرار دهد و در ابتدا باید زمینه نظارت بر خودش را فراهم کند

جامعه فراهم شود. در جهت گیری بودجه ها سعی و تلاش ما بر این بوده که حداقل ها برای همه اقشار جامعه فراهم شود اما اینکه تا چه اندازه توانسته ایم به این اهداف برسیم موضوعی است که مردم باید قضاوت کنند.

حضور: امام خمینی مجلس را در راس امور می دانستند. به اعتقاد شما آیا مجلس شورای

اسلامی در شرایط کنونی همین نقش را در جامعه و کشور ایفا می کند؟

دکتر قادری: با توجه به تخصص و تنوع دیدگاههایی که در مجلس شورای اسلامی وجود

دارد می توان گفت که جایگاه مجلس در ایران برجسته تر از جایگاه مجلس در سایر کشورهای

دنیاست. شما هیچ کشوری را در دنیا پیدا نمی کنید که امکان انحلال مجلس آن کشور وجود

نداشته باشد اما در ایران اینگونه نیست و ما، در هیچ زمانی بدون مجلس نخواهیم بود. در عین

حالی که مجلس می تواند دولت، رئیس جمهور و وزراء را استیضاح کند اما هیچ کس نمی تواند

مجلس را منحل کند و در قانون اساسی جمهوری اسلامی هیچ بحثی در خصوص انحلال مجلس

نشده است. البته این امر به این معنا نیست که مجلس شورای اسلامی در ایران هر کاری که دلش

خواست انجام دهد. قدرت مانور مجلس در چارچوب قانون اساسی و احکام شرع مقدس اسلام

است. بنابراین مجلس باید در این چارچوب ها حرکت کند. کارکرد اصلی مجلس هم صرفا به امر

قانون گذاری محدود نمی شود چرا که نقش مجلس در امور نظارتی کشور هم بسیار مهم است. همین اظهار نظرها در خصوص عملکرد قوه مجریه، طرح سؤال از مسئولان، دادن تذکر، استیضاح وزراء و استیضاح رئیس جمهور نقش مجلس را به یک جایگاه بی بدیل در کشور تبدیل کرده است. این مواردی که به آنها اشاره شد نشان می دهد که نقش مجلس در کشور ما یک نقش برجسته ای است و در جریانات و موضوعات مختلف بسیار تاثیر گذار است. اگر مجلس ناچار است در چارچوب سیاست های ابلاغی یا چهارچوب قانون اساسی و احکام شرعی عمل کند اما این طور نیست که نتواند در موضوعات مختلف تاثیر گذار باشد. من فکر می کنم که مجلس شورای اسلامی در کشور دارای نقش برجسته ای است و در موضوعات مختلف کشور و در دوره های گوناگون بسیار تاثیر گذار بوده است.

حضور: به نظر شما مهمترین نقاط ضعف و نقاط قوت مجلس شورای اسلامی در دوره

هشتم چیست؟

دکتر قادری: به اعتقاد من مجلس هشتم در بحث واگذاری فعالیت ها به بخش خصوصی کارهای بسیار خوبی انجام داده است. همچنین در اجرایی شدن اصل ۱۴۴ قانون اساسی و بها دادن به بخش خصوصی مجلس هشتم نقش مهمی داشت. دوره هشتم مجلس جزء معدود دوره هایی است که در تدوین برنامه توسعه بویژه در برنامه پنجم توسعه و بودجه های سالیانه، نمایندگان بخش های خصوصی حضور داشتند و از دیدگاهها و نظرات آنها استفاده شد. قدرت و جسارتی که مجلس هشتم در بحث هدفمند کردن یارانه ها داشت و محورها و موضوعاتی که در حال حاضر مجلس در زمینه تحولات اقتصادی کشور دنبال می کند بسیار مهم است. موضع گیری های مجلس هشتم در قبال مسائل مهم کشور از جمله بحث انرژی هسته ای از دیگر نقاط قوت دوره هشتم به شمار می رود.

اما در خصوص نقاط ضعف مجلس هشتم می توان گفت که مجلس گاهی اوقات از ابراز نظر در خصوص برخی موضوعات غفلت کرده است. مجلس در عرصه نظارت باید نقش قوی تری

□ مردم از دورنگی و چندچهرگی برخی افراد خیلی گلایه‌مند هستند و می‌گویند که ما از مسئولان و نمایندگان خود انتظار داریم که آدم‌های شفاف‌باشند و خودشان را آن گونه که هستند نشان دهند

داشته باشد و با اشکالاتی که در جامعه وجود دارد باید با قدرت و قوت بیشتری برخورد کند. در مجلس هشتم در بحث نظارت بر عملکرد خود نمایندگان باید قاطعانه‌تر تصمیم‌گیری کند. به نظر من اگر کسی بخواهد با اشکالات دیگران برخورد کند نباید خودش را در معرض اتهام قرار دهد و در ابتدا باید زمینه نظارت بر خودش را فراهم کند. در برخی جاها لازم بود که مجلس با دقت نظر بیشتری ورود پیدا می‌کرد که این کار را نکرد.

مجلس باید در استفاده از نظرات کارشناسی کارشناسان خارج از مجلس تامل بیشتری داشته باشد و از کار کارشناسی بیشتری استفاده کند. مجلس باید با وضع قوانین مناسب زمینه را برای ورود افراد توانمندتر به مجلس فراهم کند. ما امیدوار هستیم طرح‌هایی که در دستور کار مجلس قرار دارد از جمله طرح تحول اقتصادی، اصلاح قوانین گره‌گشا، اصلاح قانون کار، اصلاح قانون سیستم قضایی کشور و اصلاح قانون تعاونی‌ها به نحو شایسته‌ای بررسی شود تا این موارد در آینده برای مجلس هشتم به عنوان نقاط قوت قلمداد شود.

حضور: ارزیابی شما از اتفاقات اخیر در کشورهای خاور میانه از جمله تونس چیست و فکر

می‌کنید انقلاب تونس تا چه اندازه متأثر از انقلاب اسلامی و تفکرات اما خمینی می‌باشد؟

دکتر قادری: اتفاقاتی که در کشور تونس افتاد چیز جدیدی نیست و چیزی خارج از زنجیره

اتفاقاتی که در جهان اسلام می‌افتد نیست. موج اسلام‌خواهی که الان در کشورهای اسلامی وجود

دارد بخشی از نگرانی‌هایی است که کشورهای اروپایی به خاطر افزایش درصد مسلمانان در کشورهای خودشان با آن روبرو هستند. حرکت‌هایی که در عراق، افغانستان، اردن و مصر به وقوع پیوسته و خیزش‌های اسلامی که در جای جای جهان اسلام یکی پس از دیگری شکل گرفته نشان می‌دهد که اسلام در حال گسترش است. اتفاقاتی که در یمن افتاد و مقاومت‌هایی که در غزه و لبنان صورت گرفت، تغییر جهت‌گیری در ترکیه و بازگشت اسلام‌گرایان به قدرت، همگی نشان می‌دهد که این اتفاقات حلقه‌های یک زنجیره هستند که شروع این حرکت‌ها به انقلاب اسلامی و حرکتی که امام خمینی آغاز کردند برمی‌گردد.

حتی اتفاقات و تحولاتی که در کشورهای آمریکای لاتین و کشورهای غیرمسلمان می‌افتد با وجود اینکه آنها با دید اسلامی به قضایا نگاه نمی‌کنند اما جهت‌گیری ظلم‌ستیزی و عدم پذیرش ظلم توسط این کشورها را نشان می‌دهد. این است که می‌توان گفت انقلاب اسلامی ایران که انقلابی عدالتخواهانه و ضد ظلم و ستم بود تاثیرگذاری به سزایی در تمام نقاط جهان داشته است. در باره انقلاب تونس که اشاره کردید با توجه به اینکه جمعیت قابل توجهی از کشور تونس جمعیت تحصیل کرده هستند و مردم این کشور مردمی آزادیخواه هستند مجموع فشارهایی که طی سالیان گذشته متوجه جامعه تونس شده زمینه را برای تغییر و تحولات در این کشور فراهم کرده است. اتفاقات تونس یکی از حلقه‌های زنجیره‌ای است که در راستای ظلم‌ستیزی و اسلام‌خواهی شکل گرفته است.

حضور: با توجه به اینکه جنابعالی به عنوان نماینده یکی از کلان‌شهرهای کشور در مجلس شورای اسلامی حضور دارید و با مردم حوزه انتخابیه تعاملات زیادی دارید به نظر شما مهمترین مشکلات مردم در حال حاضر چیست و مجلس برای حل این مشکلات چه کاری انجام داده است؟

دکتر قادری: من معتقد هستم که ما سطح توقعات و انتظارات مردم را خیلی بالا برده‌ایم و در نتیجه بالا رفتن سطح توقعات، برخی اوقات مردم انتظارات نامعقولی از ما دارند. واقعیت این است که امکانات ما پاسخگوی این حجم از توقعات و انتظارات نیست. وقتی که ما یک انتظاراتی خارج

□ در دوران مسئولیت ممکن است تحت تاثیر فضایی که در جامعه ایجاد می‌شود رغبت و همراهی مردمی وجود داشته باشد ولی مهم قضاوت‌های دراز مدت مردم است

از توانمان برای مردم ایجاد می‌کنیم این ذهنیت در مردم ایجاد می‌شود که وقتی چنین امکانات و ظرفیت‌هایی در کشور وجود ندارد چرا چنین قول و قرارهایی داده می‌شود. ایجاد این انتظارات برای مردم چنین مشکلاتی را برای ما ایجاد می‌کند.

اما در خصوص مشکلات منعکس شده از سوی مردم باید اشاره کرد که مردم از گیر و بندهای سیستم اداری شدیداً گلایه‌مند هستند. مردم بر روان نبودن کارهای اداری ایرادات زیادی را مطرح می‌کنند. موضوعات و مشکلات اقتصادی هم همیشه از سوی مردم مطرح می‌شود. اشتغال و گرفتن وام‌های بانکی هم از جمله موضوعاتی است که معمولاً از سوی جوانان پیگیری می‌شود و در این زمینه از نمایندگان طلب همکاری دارند.

به خاطر برخی تبعیض‌هایی که در جامعه در بکارگیری افراد و تخصیص فرصت‌های شغلی روا داشته می‌شود گاهی اوقات مراجعات مردم را شاهد هستیم و در این زمینه آنها گلایه‌های خودشان را به ما منعکس می‌کنند. مردم از دورنگی و چندچهرگی برخی افراد خیلی گلایه‌مند هستند و می‌گویند که ما از مسئولان و نمایندگان خود انتظار داریم که آدم‌های شفاف‌باشند و خودشان را آن گونه که هستند نشان دهند نه اینکه در خلوت به گونه‌ای ظاهر شوند و در جامعه چهره دیگری داشته باشند.

حضور: امام خمینی همیشه بر ساده‌زیستی مسئولان تأکید می‌کردند. به اعتقاد شما مسئولان کنونی نظام تا چه اندازه به این ایده امام نزدیک هستند؟ چرا برخی مسئولان و افراد

نزدیک به آنها از موقعیت خود سوء استفاده‌های زیادی می‌کنند به گونه‌ای که در چند سال اخیر شاهد موارد متعدد از این سوء استفاده‌ها بوده‌ایم؟

دکتر قادری: به اعتقاد من باید در انتظارات خودمان مقداری تعادل ایجاد کنیم. فردی که می‌خواهد در سیستم‌های اداری مسئولیت بپذیرد و به عنوان نماینده یا متولی دستگاه‌های اجرایی ایفای نقش کند باید این موضوع را قبول کند که اگر در بخش خصوصی فعالیت کند ممکن است شرایط اقتصادی بهتری برای وی وجود داشته باشد و اگر می‌خواهد وارد سیستم دولتی شود باید یک سری محدودیت‌ها را بپذیرد. مسئولان دولتی باید بپذیرند که در سیستم دولتی مانند بخش‌های خصوصی همه امکانات مادی برای آنها فراهم نیست. اگر ما بتوانیم این ذهنیت را در جامعه ایجاد کنیم بسیاری از مسائل و مشکلات حل می‌شود. به نظر من اگر کسی نمی‌تواند از مسائل کلان مادی صرف نظر کند و مسائل مادی خیلی برای وی مهم است باید توجه کند و وارد سیستم دولتی نشود و در بخش خصوصی فعالیت کند. البته این ایده‌ای که به آن اشاره کردم به این معنا نیست که ما حداقل‌ها را برای مسئولان نظام یا نمایندگان مجلس و متولیان امور دولتی فراهم نکنیم. خیلی از افراد ممکن است خصلت زیاده‌خواهی نداشته باشند ولی باید حداقل‌ها برای آنها تامین شود. درست نیست که مثلاً یک نماینده مجلس تحت شدیدترین محرومیت‌ها و تنگناهای مالی باشد و به خاطر این محدودیت‌ها نتواند از ظرفیت‌های خودش برای کمک به دیگران استفاده کند. بنابراین اگر یک تعادل در وضعیت اقتصادی مسئولان وجود داشته باشد جلوی بسیاری از زیاده‌خواهی‌ها گرفته می‌شود. با این حال اگر کسی وارد سیستم اداری و دولتی شود باید بپذیرد که نمی‌تواند روحیه اشرافی‌گری داشته باشد. اگر در سیستم اداری و دولتی کسی دچار فساد اقتصادی شود قطعاً باید با وی برخورد شود.

حضور: اگر خاطره‌ای از امام خمینی دارید بیان کنید.

دکتر قادری: اولین باری که می‌خواستیم با امام ملاقات داشته باشیم بعد از پیروزی انقلاب اسلامی و در سال ۱۳۵۸ بود که امام خمینی در شهر قم حضور داشتند. در آن سال یک کاروان از

شهرستان لامرد فارس برای ملاقات با حضرت امام تدارک دیده شده بود. مسیر لامرد تا قم یک مسیر طولانی و خسته کننده بود ولی شور و اشتیاقی که در بین افراد کاروان برای ملاقات با امام وجود داشت باعث شده بود که این مسیر طولانی و خسته کننده برای ما بسیار جذاب باشد. آن شور و حال و هوایی که بر آن کاروان حاکم بود هیچ وقت از ذهن ما پاک نخواهد شد و آن مسافرت و آن ملاقات برای همیشه در ذهن ما باقی خواهد ماند.

حضور: امام خمینی بر نقش مردم در حکومت تاکید فراوانی داشتند و حضور مردم در تمام رویدادهای کشور را بسیار مهم می دانستند. با توجه به شرایط سیاسی کشور ارزیابی شما از انتخابات اسفند سال آینده مجلس چیست؟ به نظر شما کدام گروههای سیاسی رأی بیشتری را به دست می آورند؟

دکتر قادری: امام خمینی نقش مردم در حکومت را به طور کامل درک کرده بودند و رمز موفقیت امام نیز همراهی مردم بود. در نظامی که می خواهد ساختارهای جامعه را تغییر دهد این نظام اگر متکی به مردم نباشد نمی تواند موفقیتی داشته باشد. هر جا موفقیتی در انقلاب داشته ایم به خاطر حضور مردم بوده است و اگر هم شکستی داشته ایم و نتوانسته ایم به خوبی به اهدافمان برسیم به خاطر فاصله گرفتن از مردم بوده است. در انتخابات آینده مجلس و سایر رویدادهای سیاسی کشور برندگان کسانی هستند که بتوانند تعامل و ارتباط خودشان را با مردم حفظ کنند. کسانی که بخواهند به شکل های مختلف و با روی آوردن به مسائل و موضوعات انحرافی، موضوعات اقتصادی و موضوعاتی که دغدغه های اصلی مردم نیستند بخواهند فاصله هایشان را با مردم بیشتر کنند بدون شک آنها زیان دیدگان و متضررین اصلی خواهند بود. اما افرادی که پا به پای مردم حرکت کنند، مشکلات مردم را درک کنند و این مشکلات را مورد توجه قرار دهند، برای مردم وقت بگذارند و مردم را از خودشان بدانند مطمئنا موفقیت از آن آنها خواهد بود. به اعتقاد من هر جناح و جریانی که بتواند این خصلت ها و این خصوصیت ها را در خودش ایجاد کند و بین خودش و مردم ایجاد آشتی کند قطعاً برنده انتخابات خواهد بود.

حضور: به عنوان خاتمه مصاحبه در یک جمع‌بندی کلی بفرمایید به نظر شما مسئولین و دولتهای بعد از پیروزی انقلاب اسلامی تا چه حد پاسخگوی انتظارات مردم بوده اند؟

دکتر قادری: هر کدام از مسئولان که طی سه دهه گذشته مسئولیت داشته‌اند سعی و تلاش آنها بر این بوده که برای مردم کار کنند و مشکلات مردم را برطرف و در راستای اهداف نظام حرکت کنند. بسته به اینکه تا چه حد نیت این دولت‌ها صبغه‌ خدایی و مردمی داشته ما می‌توانیم میزان اثرگذاری و موفقیت آنها را مشاهده کنیم. در دوره‌هایی که بیشتر سعی شده ارتباط نزدیک با مردم حفظ شود، به مشکلات مردم توجه بیشتری شود و به مسائل حاشیه‌ای کمتر پرداخته شود مردم همراهی بیشتری از خود نشان داده‌اند. در مقاطعی که این فاصله‌ها زیادتر شده، دغدغه‌های مردم به فراموشی سپرده شده و مسائل حاشیه‌ای در جامعه پررنگ شده آن دولت‌ها جایگاه مناسبی بین مردم پیدا نکرده‌اند. البته ممکن است تحت تاثیر جو و فضای توأم با جنجال موفقیت‌هایی به دست آورده باشند ولی بعد از پایان دولت آنها، قضاوت مردم به گونه دیگری بوده است. آن چیزی که می‌ماند قضاوت بعد از مسئولیت است. در دوران مسئولیت ممکن است تحت تاثیر فضایی که در جامعه ایجاد می‌شود رغبت و همراهی مردمی وجود داشته باشد ولی مهم قضاوت‌های دراز مدت مردم است. شما هیچ فردی را پیدا نمی‌کنید که خدمات شایسته شهید رجایی و شهید باهنر و کارهای ارزشمند آن دوران را فراموش کند یا بخواهد در مورد آنها شک و شبهه ایجاد کند اما افرادی که فاصله خودشان را با مردم زیاد کردند قضاوت مردم در خصوص آنها به گونه دیگری است.

ژوئیه‌گاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی